

מתיקות ועריבות התורה

סיפורים משלים ואגדות
לשולחן שבת

נצבים - וילך

בשרירות ליבי אלך?

אך כאשר שמעו ישראל את הקללות הוריקו פניהם. אמר להם משה לא הבנתם נכון את הקב"ה, כל הקללות האלו לא נועדו לכם כיוון שרצונכם באמת ובתמים לעשות רצונו יתברך, הקללות נועדו לאלה אשר שומעים את ההבטחה שיהיה להם עולם הבא וילכו אחר שרירות ליבם ויעשו ככל העולה על רוחם, באו הקללות והעמידו אותם על מקומם.

ההמלצה של הקב"ה לא לנצל את אותה הבטחה בשביל ללכת אחר שרירות הלב, אלא להשתדל תמיד להילחם עם היצר הרע ואז הוא ידאג להביא את ישראל אל התיקון השלם ללא אותם קללות בצורה הכי קלה ונקיה שיש.

וזה הכוונה בהמשך הפסוקים "לא יאבה ה' סלח לו כי אז יעשן אף ה' וקנאתו באיש ההוא ורצצה בו כל האלה הכתובה בספר הזה ומחה ה' את שמו מתחת השמים, והבדילו ה' לרעה מכל שבטי ישראל" [כ"ט, י"ט - כ']

יוצא שכל הקללות הם לאלה אשר רוצים לנצל את ההבטחה שניתנה לישראל ולעשות ככל העולה על רוחם, אז נכון האמת שגם הם יזכו לעולם הבא, אך כיצד הם יזכו? זה יהיה בדרך לא נעימה וקשה מאוד, והרבה דרכים למקום להביא את ישראל לתיקונם השלם.

הקב"ה ממליץ - תהיה אדם טוב וישר, תשתדל להיות יהודי טוב להאמין בהקב"ה, להילחם תמיד ולא לוותר ליצר הרע. וכמובן שהוא יתברך יססה את כל הבורות הגדולים שהשארית מאחוריו. כי הקב"ה אב רחמן ורוצה בטובתם של ישראל וידאג לכך שיגיעו אל תיקונם השלם במינימום צער וכאב.

הרב שלום וואזנר!!

ניתן להאזין לשיחותיו של הרב גדעון ראובן בשידור חי מידי שבוע ב"קול הלשון" על ידי זיהוי קולי במס' 03-6171111 ולהקיש * [אפשר לקבל צינתוק]. כמו כן ניתן פניני "אור החיים" הקדוש

לדבניו הקדוש דבי חיים ב"ר משה בן עטר זיע"א

"ומחה ה' את שמו מתחת השמים, והבדילו ה' לרעה מכל שבטי ישראל" [כ"ט, י"ט - כ']

שואל ה"אור החיים" הקדוש - מאחר והקב"ה מחה את שמו של אותו אדם שעבר את רצונו יתברך, מדוע צריך גם להבדיל אותו לרעה?

מסביר ה"אור החיים" הקדוש ששורש נשמות של עם ישראל יסודותם בהררי קודש, והם חצובות מתחת כיסא הכבוד של הקב"ה וזשמו של האדם היא נשמתו המורה על המהות שלו. ואדם המשתרר בלבבו על הקב"ה, הרי שהקב"ה ימחה את שמו, משורשה, שנמצאת מתחת השמים - והיא כריתת הנפש משרשה.

וכיוון שכל נשמות ישראל שורש אחד להם, בשביל שלא ישלש אותו חלק הרע גם באחרים יבדיל אותו ה' יתברך מישראל וכך לא יינזקו שאר עם ישראל בסיבתו.

וזה הכוונה בפסוק "והבדילו ה' לרעה מכל שבטי ישראל" שהקליפה השולטת נקראת "רעה" והיא תיבדל "מכל שבטי ישראל".

יהי רצון שזכותם של ה"אור החיים" הקדוש ובעל ה"זרע שמשון" תעמוד לחיים ברוך בן שרה פעשא לברכה והצלחה בכל העניינים, ולבריאות איתנה.

לדבניו הקדוש דבי שמשון חיים ב"ר נחמן מיכאל נחמני
"רבי אלעזר איש ברתותא אומר תן לו משלו שאתה ושלך שלו. וכן בדוד הוא אומר [דה"א] "כי ממך הכל ומידך נתנו לך" [ח, ג]

ממשיך בעל ה"זרע שמשון" - כאשר ישראל עושים רצונו של מקום, אז הפרי והממון נקרא שלהם שהם נקראים בנים להקב"ה. וסתם אב מוחל לטובת בנו, ועוד שהאב זוכה לבנו בעשירות.

אך כאשר אין ישראל עושים רצונו של מקום, נקראים עבדים. וממילא הכל שייך רק להקב"ה, ומה שקנה עבד קנה רבו. וזה ההסבר של התנא באבות שאם לא תתן צדקה, ההיפך מרצונו של מקום, אתה תהיה נקרא עבד ואז "אתה ושלך שלו".

ממשיך התנא באבות "וכן בדוד הוא אומר - כי ממך הכל" שכל העושה שבה לאדם הוא מן הקב"ה שנותן לו זאת בשביל שיעשה את רצונו.

ואין אדם יכול לבוא בטענה ש"והארץ נתן לבני אדם" "כי ממך הכל". וגם אם תאמר שבדווקא נתן את הארץ לבני אדם, עדיין הוא צריך לתת צדקה לעני שהרי "מידך נתנו לך" והקב"ה פותח את ידו ומשביע לכל חי רצון, בין עושה רצונו ובין שאינו עושה רצונו של מקום וה' מתחייב לפרנסו תמיד. ואם כן גם העני שותף, ומצא אותו עני לתבוע את חלקו שיש לו עמך ומי שנותן לעני כאילו פורע חובו של הקב"ה וזה הכוונה "נתנו לך".

הלכה למעשה

הרב מנשה מורנו שליט"א

מרדכי ראש השנה שחל להיות בשבת

וכתב: לא ידעתי חשב נידוד איסור בזה, וזרזים מקדימים למצוות. ובמשנ"ב תקפ"ח הביא מפמ"ג שבקצת מקומות ראיתי שנוהגים ללכת ביום ב' של ראש השנה, ויתכן מפני שהששו להוצאת המחוורים, ולא הבריע מהו המנהג הנכון, גם לא הביא כדרכו דברי המטה אפרים תקצ"ח סק"ה שהבריע לומר בשבת. בקרב החסידים יש נוהגים שלא לומר התשליך בשנה זו בראש השנה, אלא בעשרי"ת (עיין פסקי תקפ"ח הערות 60-67 מה הביא בזה). ההור"ק לתשליך למקום בו אין עירוב, כגון לשפת נהר, לכרוע יקפיד שלא לומר התשליך בשבת. (כ"ה ע"פ משנ"ב הג"ל, וביבי"א ח"ד סימן מז).

ד. בפעודה יקפיד לאכול היום כיון שהם מתענוגי השבת, אבל בראש השנה שאינו בשבת אין צורך לאכילת דגים. (כמ"א בהקדמה לסימן תקצ"ח הביא ממהרש"ל שלא יאכל דג ברי"ה כדי למעט תאוה, וברד"א כתב שאכל דג, כדי לפרות כדגים. ובמהב"ר תקפ"ד סק"ג הביא מתקוני זוהר שדג סימן לדאגה, וכתב כה"פ סק"ט שמי"א אם הל בשבת לא יבטל עונג שבת עכ"ל, וימנע לפרות כדגים.

ה. בתפילה יזהר מאוד להתם "מקדש השבת וישראל ויום הויכרון", שאם התם רק ביום הויכרון ולא שבת, נחלקו הפוסקים אם יצא ידי חובתו. (בביאור"ל תפ"ו סוף א' ד"ה מקדש הביא דלכנה"ג בדיעבד יצא ידי כיון שהזכיר באמצע התפילה, אבל לפר"ח ועוד פוסקים לא יצא וכ"פ ברכ"י, ומצד שאם התם בשבת ולא ביו"ט יצא בדיעבד, אבל אם התם רק ביו"ט לא יצא, ולח"א ככל אופן יצא כהכנה"ג).

ו. הבהלה בתפילה יאמר "ותודיענו" (כמודפס בסידור). אישך שלא מתפללת ערבית ורוצה להכין פעודה, תאמר: "המבדיל בין קודש לקודש". הבהלה על הכנס יעשה בסדר יקנה"ז. נר להבהלה מאוד נכון לקנות נרות

אבוקה קטנים, להדליקם על השלחן לברכת מאורי האש. (מותר להדליק נר עבור יציאת מצוה מהמבדיל ע"י אבוקה, כמבואר בביאור"ל תקד"ו סוף ח' ד"ה נר, שאפילו נר של יארצאית מותר כשאין לו גוי, ובמשנ"ב שם סק"ל התיר הדלקת נר לכבוד ברית מילה, כ"ש בזה. ולא אדע לכאור מה שהביא בשש"כ פס"ב הערה לא' שהגרש"ז הסתפק בזה, ומה שהביא משנה"צ תלה"א אות ט' אינו ענין לכאן, ששם איירי כבוד ביום שאי"צ כ"כ הנה, עי"ש ודו"ק). אין להדליק נר

רגיל להבהלה (דחשיב כנר של במלה, כיון שיש לו כבר נר בביתו). לכן נר שיש בו כמה פתילים יחד, שאינו חשוב 'אבוקה' מן הדיון, אסור להדליקו (משנ"ב רצ"ב סק"ח). אם אין לו נר לאבוקה, יכול לברך על נרות

יו"ט הנמצאים בביתו (שאבוקה מצוה מן המובחר, וכבר רגיל מ"מ מקיים את המצוה. נכ"י פסחים ובשוע"ר רצ"ב סוף ב', ומטו משימה דהגר"ז שכן נהג להתחילה, בסוף שו"ע הרב). ויותר טוב שיקריב שני נרות שבביתו, כך שיהיו

אבוקה (כ"ה במט"א תר"י במנהג"א סק"ג). יזהר כשספרד הנרות, שלא יעשה כיבוש, ע"י שכשספרדם זה לזה, יגעו רק להחיות אתם בשנה, ולא ידבקו הנרות עצמם. עיין כ"ז במשנ"ב תקב"ס סק"י יט).

א. יש להקפיד שלא לאחר את סעודת הבוקר אחר חצות היום. (כיו"ט יש רק סעודה אחת ביום, ויכול לסעוד גם בשעה מאוחרת אחר חצות היום, רק יקפיד למעטם איזה משהו כשקם ממיטתו, שלא יהיה בתענית אחר חצות היום, כמבואר בערוה"ש רפח"ס"א ובקצוה"ש סימן צ' בדה"ש סק"א. ואם סיים תפילתו מוקדם, יכול למעט משהו ולסעוד מאוחר. וכן יכול המסכים תפילתו מאוחר לעשות קידוש ולמעט משהו לפני תקיעת שופר, כ"ה במטה אפרים תקפ"ד סק"ב ובכה"ח סק"א. ובמטה אפרים תקצ"ד סק"ב כתב שבראש השנה מותר להאריך בתפילות ותהנוגים אף אחר חצות, כיון שבא לבקש על עצמו. בשבת יש דין "חציו לכם", כמבואר ביו"ט פ"ב בביתא ס"ד, ויש לאכול עד חצי היום. וכן דין סעודה שניה יש פוסקים הסוברים שצריכה להיות דוקא לפני חצות (כ"ה בב"ח ריש סימן שלד', ובכה"ח רצ"א סק"ב הביא שבי"ח בזה"ק ובאר"ל, וכ"פ באר"צ ח"ב ע"פ קצ"ב שד"ק בן מלשון השו"ע בסימן רפ"ט). ואע"פ שהמקל בשאר שבתות השנה לסעוד אחר חצות יש לו על מה שישמוך, (כמבואר במשנ"ב שלד' סק"ב שיעקר ההלכה כהסוברים שאפשר לסעוד אף אחר חצות, ומח"ט לא הביא משנ"ב דין זה בסימן רפ"ט העוסק בדין סעודות הבוקר). בראש השנה יש לאדם להתמיר על עצמו, כמבואר בשו"ע סימן תרג'. במעשה רב אות ר' ובהוי אדם כתבו שאף בראש השנה שאינו בשבת יקפיד לסעוד קודם חצות, כה"ח תקפ"ד סק"ב).

ב. יקפיד לאכול סעודה שלישית במעט ויותר מבוזת פת (שוהו שיעור סעודת שבת לכתחילה, כמבואר במשנ"ב רצ"א סק"ב). ואע"פ שיש שאפשר לסעוד במוזנות או פירות, עיקר ההלכה דוקא בפת, כמבואר בשו"ע רצ"א סוף ב'. ויקפיד לסעוד בשעה מוקדמת, קודם זמן מנחה קטנה (שעה 4:15 בערך) כך שיגיע לסעודת הלילה כשיש לו תאבון לסעודה (משנ"ב תקכ"ט סק"ח).

ג. תשליך: מנהג הספרדים לעשות תשליך בראש השנה שחל להיות בשבת (כ"ה בבא"ח נצבים סוף יב', וארכיב אתרי רכשי בשו"ת תורה לשמה סימן קמח' ע"פ וזה"ק נשא קלו' ע"ב שבמנחת שבת מתגלה מצוה הרצון. ואע"פ שכבר"י תקפ"ג סק"ז הביא מהרמ"ז שלא לעשותו בשבת, ובשדה"ה מערכת ראש השנה סימן ב' הביא כן מהשלח"ק, נוהגים כהבא"ח). בקרב האשכנזים יש נוהגים לומר בשבת, ויש נוהגים לומר ביום שני של ראש השנה (בשבת יעקב ח"ג סימן מב' הביא שיש לעשותו בשבת,

Lab

תמיד רצית ללמוד בקלות ובהבנה מלאה את דברי ה"אור החיים" הקודש?

תמיד רצית שיהיה לך חלק וזכות בתורתו ובסגולותיו של ה"אור החיים" הקדוש?

רוצה לעשות משהו משמעותי ומיוחד לע"נ יקירך?

רוצה לקבל ישועות מעל הטבע?

עכשיו זו ההזדמנות!!

בס"ד בקרוב מאוד עומד לצאת לאור הספר:

'מתיקות ועריבות התורה' על פניני ה"אור החיים" הקדוש

מחולק ללימוד יומי על סדר פרשיות השבוע ומועדים

הרוצים ליטול זכות וחלק בהדפסת ספר זה יפנו בהקדם למס' 0527151420